

Стець Н.В., заступник начальника відділу контролю за відшкодуванням ПДВ ГУ ДФС у Рівненській області, м. Рівне, Україна

Фінансові аспекти конкурентоспроможності сільськогосподарського виробництва: чинники зростання

Сільськогосподарське виробництво України- галузь, продукція якої забезпечує продовольчу безпеку і незалежність держави, а також стабілізує її соціально-економічний розвиток.

В умовах ринкової економіки стійке положення будь якого підприємства на ринку продукції визначається рівнем його конкурентоспроможності, тобто здатності виробляти та збувати продукцію, яка за ціновими і неціновими характеристиками більш приваблива для споживачів, ніж продукція їх конкурентів.

Конкурентоспроможність характеризує можливість і динаміку пристосування підприємств до умов ринкової конкуренції. На сучасному етапі розвитку економіка України характеризується нестабільністю, зниженням якості і конкурентоспроможності продукції за умов посилення конкуренції з боку іноземних виробників.

Проведеним аналізом ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств станом на 1 листопада 2017 р., негативним є спад урожайності в порівнянні з 2016р.(по основних сільськогосподарських культурах на 7.1%). Позитивним є зростання продуктивності сільськогосподарських тварин (щорічно на 6,83 %), продуктивності праці (щорічно на 7,82 %).[1].Водночас, динаміка рівня рентабельності основних видів сільськогосподарської продукції характеризується або скороченням (зернові та зернобобові), або несуттєвим підвищенням (цукрові буряки, молоко, плоди та ягоди, приріст свиней у живій вазі), або відсутністю будь-якої тенденції (соняшник, овочі, картопля, м'ясо ВРХ у живій вазі). Встановлено, що причинами наведеного є низькі ціни

сільськогосподарської продукції разом із несприятливими тенденціями зміни її собівартості. Зокрема за більшістю видів продукції темпи підвищення реалізаційних цін (у середньому на 4 % щороку) нижчі за темпи зростання собівартості (щорічно на 10 %). Суттєва варіація цін у розрізі каналів збуту супроводжується тим, що вагома частка деяких видів продукції (передусім, це стосується молока та овочів) реалізується за зниженими цінами. [2].

Підвищення витрат виробництва у розрахунку на 1 ц сільськогосподарської продукції спричинене, насамперед, зростанням цін на засоби виробництва. Так, щорічне зростання цін на продукти паливно-енергетичного комплексу позначаються на проведенні збиральної кампанії і комплексу осінніх робіт. Наприклад, через подорожчання паливо-мастильних матеріалів у середньому за 2016-2017 рр. в 1,4 рази, а також у зв'язку з істотним зростанням цін на мінеральні добрива, витрати сільськогосподарських виробників зросли на 1,2 млрд. грн [1,2]. Не відпрацьованим та законодавчо неврегульованим є економічний механізм, який нездатний створити однакові стартові умови для всіх галузей і забезпечити рівновеликі прибутки на вкладений капітал. Диспаритет цін, обтяжений несвоєчасним проведенням розрахунків за сільгосппродукцію, недосконалі відносно до сільського господарства, фінансово-кредитна і податкова політика обумовили нестачу фінансових ресурсів навіть для простого відтворення. Наслідком є незабезпечення достатнього рівня розвитку галузі.

Така ситуація головним чином виникла через нестабільність економічної системи внаслідок переходу країни на шлях ринкових відносин та необхідності проведення аграрної реформи. В той же час конкурентний потенціал економіки України є достатньо високим. Його формують такі чинники, як: значні розміри родючих ґрунтів; наявність висококваліфікованих трудових ресурсів при порівняно низькій вартості робочої сили; вигідне географічне положення і транспортна

інфраструктура; науково-технічний потенціал. Щоб забезпечити довгострокове стабільне зростання потребує: державного захисту конкуренції; належного нормативно-правового забезпечення господарюючих суб'єктів; стабільної державної економічної політики, яка б забезпечувала мобілізацію і цілеспрямоване використання інвестиційних ресурсів та інноваційних технологій, зниження матеріало- та енергоємності виробництва; підвищення кваліфікації робочої сили, підвищення рівня платоспроможності попиту; правового і фінансового стимулювання інноваційної діяльності та інше.

Інструментами підтримки можна вважати такі, які стимулюють виробництво пріоритетної сільськогосподарської продукції, забезпечують зміцнення економіки виробника, підтримують сприятливі умови його розвитку.

Передумовою підвищення рівня конкурентоспроможності є активізація інноваційної діяльності суб'єктів сільського господарства. В Україні відсоток проникнення високих технологій в агросекторі поки що досить низький – близько 10-12% порівняно зі світовими лідерами. Нині на агроринку Австралії, Ізраїлю, США, Канади та Нідерландів популярні такі рішення, як: впровадження систем точного землеробства, аерозйомка з метою контролю якості посівів, ведення історії полів для вибору оптимальної культури, лабораторні дослідження ґрунту для отримання інформації про біохімічний склад. Ці технології дають можливість збільшити врожайність та знизити собівартість продукції завдяки скороченню витрат на паливо, насіння й добрива. Надзвичайним попитом користуються GPS-трекінг техніки і контроль за використанням палива. Впровадження цих систем дозволяє в режимі реального часу відстежувати й автоматизувати переміщення техніки та контролювати витрати паливо-мастильних матеріалів. [3].

Отже, категорія конкурентоспроможності підприємства є однією із важливих економічних характеристик і вагомим чинником рівня міцності економічного стану підприємства.

Підвищення конкурентоспроможності значною мірою залежить від здійснення зваженої економічної політики держави щодо створення сприятливих умов для розвитку АПК. Для забезпечення конкурентоспроможності сільськогосподарської продукції необхідно відпрацювати податкову та кредитно-фінансову політику в сільському господарстві України, здійснювати стимулювання нових земельних та майнових відносин, розвивати ринкову інфраструктуру, активізувати інноваційну діяльність суб'єктів аграрного виробництва.

Список літератури:1.Збирання врожаю сільськогосподарських культур станом на 1 листопада 2017 року//Статистичний довідник/Державна служба статистики України [Електронний ресурс]–Режим доступу: http://ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ17_u.htm. 2.НиколюкО.М.Формування конкурентоспроможності сільськогосподарського підприємства :теорія, методологія//Автореферат/Житомирський Національний Агроєкологічний університет[Електронний ресурс]–Режим доступу: http://znau.edu.ua/images/.../Автореферат_Николюк.pd 3.Сільське господарство України очима експертів//Супутниковий моніторинг[Електронний ресурс]–Режим доступу: <http://smartfarming.ua/ua-blog/selskoe-hozyajstvo-glazami-ekspertov>